

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

S. Stanislai Episcopi & martyr.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-43699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-43699)

tulerunt, sed etiam intactum inuiolatumque ab
cursu sceleratorum hominum conseruatum. Tunc
Imperator tanta rei nouitate stupefactus, sepulchra
rae honorem martyri concessit: quem Marimus de
tistes non longè ab ea sylua, belluis & feris eloc
cedentibus, qua potuit reuerentia impendit. Ego
Maximianus notarius, ab infantia Christianus, qu
licet paganismi iuramento me cõstrinxi, tamen
hoc martyris certamè, quod coram oculis imperator
noctu ad luminaria in scriptis redegì, & fidei m
ratione ad posteritatem transmisi.

Turonensis
de gloria
martyrum
lib. 1. cap. 45.

Porro Gregorius Turonensis magnificam
huius martyris memoriam apud Mediolanensem
urbem esse testatur, quod sapius victos ab
stulis dissoluat, captiuosq; liberos abire permittit.
Et quidem Apollinaris cum interfecto apud
Romam Victoris Duce, ab incolis loci illius
vlla vnquam redemptionis spe, in captiuitate
riperetur exilioque multatus apud Mediolanensem
degeret, & adueniente S. Victoris festiuitate

Vigilie in ec
clesijs in fe
stis sancto
rum.

lijs interesset, prostratusque coram sepulchro
impensius oraret: audiuit duos quosdam pater
familiari colloquio admirandas martyris virtutes
prædicare, alterumque alteri certè affirmante
nocte quendam à miseranda captiuitate emittendam
martyris virtute absoluendum. His auditis Apollinaris
naris quasi quodam auspicio, ex Dei nutu ad
tus iterum atque iterum ad martyris prostratum
tumulum orauit: vt saluus in patriam abire
posset. Moxque vocato puero equum sterni præcepit,
quo conscenso præsidio beati martyris eam

VITA S. STANISLAI EPISCOPI
CROACIENSIS & Martyris. ex ea qua est prolata per
Iohannem

Longinum Canonicum Cracouiensem. Pas-
sus est anno Gregorij Septimi Romani Pontificis se-
ptimo, a quo rex impius eius interfector regno, solēni
ritu priuatus est, regnūq; ipsum sa. ris est interdictū.

8. Maij

Stanislaus apud Polonos in territorio Craco-
niensi pago Sciepanouio, ex se quidem obscuro
sed illius sanctitate illustri & celebri ortus,
proceres habuit pietate nō minus quā generis nobi-
tate prestantes. Patri eius VVelislao, matri Bogne
nomen fuit, quos non modo generis splendor & rei
militaris gloria, sed multo magis insignis religio
cum raro quodam de omnibus benemerēdi studio,
sancta commendabat. Cū id temporis rara a
Polonos templa viserentur, illi pro eximia sua
Mariam Magdalenā deuotione, sacram in ho-
nem illius ædem extruxerunt, quam non modō
preciosissimis prouentibus, aureis & argenteis vasis,
vessibus sacris, sed suis etiam precibus & assiduo
studij studio ita illustrarunt: vt vita illorum non
monastica perfectiōe discrepare videretur.
sed cum multę eis & opes & copiæ suppetere-
nt, utilitatis incōmodo eę obscurari videbantur:
vt ab omni spe prolis exclusæ essent. Iamq;
optimum in matrimonio agebant annū, cū præ-
mnoem expectationem grauidam se sentit; ac
modam post lustratos meridię greges domum
sequans, haud procul ab ædibus absq; vlla ob-
staculo opera idque sine vllo debilitatis aut dolo-
re filium peperit, quem statim in fonte ablu-
it, columis domum asportauit. Indē baptizatus
in eade S. Mariæ Magdalenæ Stanislaus vocatus
anno Dñi millesimo & tricesimo, regnate apud
Polonos Meicislao Primo, anno regni eius tertio.
quāquam autem parentes eius tali se filio auctos

Patria & pa-
rentes eius.

Pietas eorū
eximia.

Nascitur Sta-
nislau.

Ii s vide-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Indicia futu-
ra sancti-
tatis eius.

viderunt, pari consensu perpetuam Domino con-
neciam voverunt, eamque ad extremum vite
ritum cum non mediocri sanctitatis laude conde-
uarunt. In ipso verò puero, teneriori infanti-
perfuncto, sæpè obseruatum est, illum molliori
to relicto, super nudam humum aut paleas cubare.
Hinc ab utroque parente, egregiam pueri indolem
admirante, nihil quòd ad concepra pietatis boni-
ta magis magisque promouenda vile esset, pro-
missum. Et quidem vt primum per gratiam lau-
teris & disciplinis liberalibus traditus est im-
dus, quas ille propter ingenij felicitatem ac
ria tenacitatem mira est facilitate consecutus.
ta illi grauitas, modestia & pudor in sermo-
tu & actionibus inerat, tanta ad virtutem propen-
sio: vt viri etiam grauissimi doctissimi que a
rationem & amorem eius prouocarentur. In-
rili & tenera ætate tanta erat erga pauperes
gnitate, vt quicquid bona parentum volun-
terat, pauperibus elargiretur, facile daturum
ni præceptorum seueritate puer modestus
bundus vetaretur.

Proficisci-
tur Parisios
studiorum
gratia.

Postquam verò adolecentiã ea modestia
rum sanctitate & grauitate exegit, in ipso
tis flore incredibili discendi studio flagran-
tiam Parisiorum se contulit, vt ætatem laeta
re diuini pariter & humani iuris cognitione
naret: vbi cum vberimos in vtraque facultate
sanctioribus etiam vitæ disciplinis fecisset
sus, cœpit monasticæ vitæ cupiditate flagran-
Dominus, qui ad maiora eum certamina
bat, id minimè permisit.

Septennio Lutetiæ in studijs consumpto
loniam cum instructa bibliotheca reuertitur

vnaque parente mortuo, cum se locupletem cerne-
 re adire hereditatem omnes opes suas in pauperes
 digni liberalitate distribuit, ut illis abiectis sarcin-
 is expeditius Domino seruiret, necdum enim om-
 nis monastica suscipienda vitæ cogitationem de-
 siderat: sed hærebat animo, quam viuendi ratio-
 nem potissimum sectaretur, cum monastica quidē
 videretur tutior & tranquillior, sed contrā formi-
 dabat abscondere credita sibi à Domino talenta. Ea
 impetrate ecclesie Cracouiensi præerat Lambertus
 Zula, qui Aarone successerat, nolensque, de more,
 nullum à Pontifice Maximo petere, id effecerat, ut
 caeteros deinceps nō Archiepiscopos sed Episcopos
 crearet. Is vbi cōperit Stanislauum fluctuare animo
 vitæ instituto suscipiēdo, ad se accito persuadet,
 ut Clerum se finat coaptari, creatq; eum Craco-
 uensis ecclesie Canonicum, ac deinde etiam auctor
 dicit, ut sacerdotio initietur. Quo in statu omni-
 bus ordinis hominibus, optimis exēplis præfuit.
 Quis etiam cōcionandi munus obiens plurimos à
 corruptis moribus ad honestatis studiū traduxit, &
 sui amorē incendit; eō magis faciliusq; quō lon-
 gius ab omni arrogātia eius doctrina aberat, eximia
 sua lauditate ac morū integritate mirificē ornata.
 Hinc Lambertus Zula ex rebus humanis discedē-
 tem Dñi millesimo septuagesimo primo, mensis
 Decemb. die quinto & vicesimo omnium suffragijs
 episcopalem cathedram euocatus est. Ille verò
 paucis diebus non paucis resisteret, suosq; humeros
 referendo oneri impares clamaret, precibus ta-
 rentis & lachrymis virorū ornatissimorū expugna-
 re eundē cessit, non absque metu & tremore; veri-
 tate diuinæ resisteret volūtati, quæ per tot ora &
 precibus ipsi innotesceret. Confirmatus igitur ab
 Alexan-

Distribuit
sua pauper-
ribus.

Fit Canoni-
cus & sacer-
dos.

Succedit in
episcopatu
Lamberto
Zula.

Alexandro XI Pontifice Maximo eiusdemque
consecratus animum ad ecclesiam illius gubernationem
ita adiecit, ut cunctis se virtutibus instructum de-
clararet. Nihil sibi præclarius & præstabilius duc-
bat, quam per omnem vitam Saluatoris infatigabilem

**Benignitas
eius in pau-
peres.**

stigijs: Et quidem ante omnia pauperum, pupillorum
ac viduarum cura illi assidua fuit, adeo ut domus
illius ægris & egenis plena semper videretur. Calu-
mitosorum hominum & iniuria oppressorum ma-
las acriter tuendas suscipiebat. Habebat ad beati-
ssimi Pontificis morem viduarum omnium in-
cessis nomina conscripta, quibus pro facultate
tione subueniebat; omnes episcopatus sui pro-
in pauperum & viduarum solatia conferebat. In
eo pietatis studio contentus frequenter eis ad no-
fam sedentibus, exclusa famulorum turba cibum
tumque ministrabat, ac pari charitatis officio
didos pedes nixus genibus abluere. Ad con-
das autem tolerandasque iniurias fuit sanctis-
simus, adeo ut nunquam perturbati animi
cium dederit, sed quibuscunque potuit modicum
maleficio beneficium reddiderit.

**Humilitas
egregia.**

At verò eo modo sanctissimo viro. se com-
te, & tum doctrina, tum vitæ sanctimonia omni-
prælucente, & in summa tranquillitate mun-
exercere, hostis antiquus ecclesiasticam pacem
latis crescere successibus, sanctique Præsulis
tes & studia absque liuore florere, diutius
est. Sedebat ea tēpestare apud Polonos ad regni
bernacula Boleslaus eius nominis secundus, qui
multis rebus præclare gestis, & militari
ria non minus quam pacis laudibus insignis
partam tamen eximia virtute gloria effrenata
dam in venerem propensione obscurabat. Nam

**Boleslaus
rex Polo-
nia.**

felicitate elatus, ad explendam carnis libi-
 ditatem, sua minimè contentus vxore, virgines &
 matronas ingenuas, primò quidem clam cõstupra-
 bat, ac postea immensa malæ consuetudinis mole
 velle perfricta planè fronte semper in deteriora
 progrediebatur. Ea res quanquàm grauius procerum
 offenderet animos, nemo tamè regem obiurgare au-
 ditus fuit. Solut Stanislaus inani timore postposito,
 timoris periculo cõtempto, omnibus exclusis ar-
 matibus regem adit, & constanter, in quantam sit pro-
 fligata turpitudinè exponit, docetque, ni protinùs
 effrenatam libidinè coërceat Deum pariter & ho-
 mines se infensos habiturum: ac sibi suoque regno
 certam ignominiam cum certa pernicie immi-
 nentem. Offendit etiam quãtam non modò animæ sed
 corpori etiam sceditatem vitium illud adferat, &
 quãtam de eo vindictam cum in alia, tum in hac
 terra Deus expetat. Rex etsi non mediocriter incan-
 dideretur, attamen non ignorans Stanislaum præci-
 puum iustitiæ cultorem, multaq; virtute illustrem,
 illis minis vel terroribus cessurû, interim se com-
 pulsit: animique furorem ficta lenitatis specie dis-
 simulauit. Verùm mox ab eius recessu conceptum
 furorem expromere cœpit & præcipuos au-
 daces nobiles obstari, ne tantam, vt ipse interpre-
 tur, iniuriam inultam paterentur: quorum pe-
 cuniarum adulationibus incitatus effrenatiùs etiam
 ante in scedas libidines, posthabita salute &
 animarum salute, profiliit: adeò vt feruentis cupi-
 ditatis impetu victus Mecislai nobilis in Siradiensi
 vxorem nobilem æquè atq; pudicam,
 militum manu, abripuerit & frustra recla-
 mauerit, atque rei indignitatem queritante marito,
 eam libidinem scede abusus fuerit.

Hæc

Stanislaus
regem coër-
cepit.

Immane hæc
scditiu regis

Hęc aliaque cū per summam indignitatem
 nefarius patraret, & omnes regni proceres iniqui
 facinoribus in grauiſſimum ſui odium prouocare,
 nemo tamē vel epiſcoporum vel procerum inue-
 tus fuit, qui regem pijs monitis ab inſtituta perdo-
 nis via reuocare vel ſui eum officij cōmonere ve-
 deret. Solus Stanilaus animo ad martyrij certami-
 parato, cōtra multiplicem impietatis rationem pa-

Stanilaus se-
 cūdo corrip-
 pit regem &
 excommuni-
 cationē mi-
 nat.

gnabat, regemque intrepidus ſecundo, adiunctis
 vtriuſque ordinis viris adiit, atque, ni protinus re-
 piſceret, fulmen excommunicationis ei intromi-
 tus eſt. Tūm verò rex in furorem rabiemque tran-
 ſus, contra pia monita horrendas minas cum in-
 bili verborum tonitru eiaculatus eſt. Sed Stanilaus
 eiſmodi tempeſtate verborū nihil motus per-
 bat in admonendo, docens atque obſecrās vt ſua
 pauliſper mentem indueret, & imminentem tem-
 iudicij furorem dignis pœnitentiæ operibus a ſuo
 capite ac toto denique regno auerteret. Hęc peti-
 ma Stanilaus ad regem oratio quāuis a ceteris
 gno cum vocis applauſu exciperetur, eiſque
 dentiam & animi conſtantiā admirarentur, om-
 regis tamen animum libidine occupatum nihil
 uerunt: ſed cū illius ſancti viri tam ſapienter
 incantantis voces ampliùs ferre non poſſet, pro-
 piti furore è folio exiliens immaniter ſe à Stan-
 lao læſum vociferatus eſt, atque omnibus modis
 latus ſibi iniurias cum iureiurando vindicari
 proteſtatus.

Nec mora cōmunicato cum proceribus
 licis quibuſdam concilio, vindictæ cupiditate
 ter inflammatus omnes vlciſcendi modos in-
 uit. ſed cū in virum inculpata vitæ & morum
 tēgritate vallatum, nulla omninò nē tenuis quæ-
 ſita

Boleslaus
rex molitur
fraudes in
Episcopū.

minis suspicio caderet totus ad fraudes & ca-
lumnias conuersus est: nihilque non fecit vt virum
fidelissimum per summam iniuriam atro carbone
noceret: & apud populum vniuersum sempiterna
opprobria afficeret. Emerat vir beatus in tractu
libinensi pagum Petrauinum, à Petro quodam e-
que vnico pagi eius hærede, quem Cracouiensi ec-
clesiæ, precio eius integrè persoluto, adiunxerat,
vnde iam propè triennio absque vllius infestati-
one possederat. Et quia sacer Antistes ex sua fide &
appo aliorum etiam fidem probitatemque meti-
tus, neglectis actorum publicorum instrumen-
tis, modis testibus sibi cauerat. Id vbi comperit rex,
ad se Petri nepotes, ad quos pagus ille iure
hereditario deuolurus esset, hortatur vt episcopū
conuersa hereditate sua apud se deferant atque
extrahant: additque se facillè minis absterritu-
ros testes, quorū fide maximè nitèdatur Stanisla-
us antistite pro illo testimonium dicere. Hac illi
comminari & præda allecti negotium faceflunt vi-
ros, eique per summam audaciā & iniustitiam
regem litem intentant.

Cur itaque ad iudicium antistes, cui rex ipse, Stanislaus
more receptum erat, præsidebat, & ab ad-
uersarij accusatur, quod præter ius in eorum hæ-
reditatem inuaserit. Respondet vir sanctus se opti-
mè eam sibi vindicare, pecunia Petro illorum
pauca numerata. Negant id aduersarij. Promittit
vbi testes producturū: nec id recusatur. Sed
cum testis obmutesceret ne malè à rege mulcètur,
sanctum per summum scelus destituunt. Iam
occasum tēdebat & Episcopi res in pericu-
lo labatur. Latrabatur rex, latrabatur aduersarij,
qui

Antistes cō-
fugit ad au-
xilium diui-
hum huma-
no destitu-
tus.

qui opimam prędam iam spe magna deuorauerat
Anxius interim vir Dei, omni auxilio humano de-
stitutus certam in Deo fiduciã repositam habebat
Tandem eius instinctu animatus, coram rege & no-
to illo conuentu promittit se post triduum teber-
veritatis producturum, ipsum Petrum, licet tri-
ennio vita functum: que res miraculi & stupore
plena, apud posteros ob credetium imbecillitatem
plus admirationis fortasse, quã fidei habitum
Ijs verò auditis, primò quidem stupent omnes,
postea rei, vt ipsi putabant, impossibilitate con-
pensata, in risum versi, sibilis & sannis virum
tanquã parum mentis suę compotem exci-
tarent.

Interea Stanislaus veste indutus cilicina, no-
no suis indicto ieiunio cum clericis & paucis
in Petrauinum discedit pagum, & coram alio
prosterneus multis cum lachrymis diuina opem
nenter opem implorauit. At verò vbi sponsa
luxit dies, re diuina ex more peracta, pontifex
dutus veste accedit ad Petri sepulcrum, & cum
per ministros humo, submittit se in genua, & cum
magna cum fiducia ad Deum precibus, per
manu contingit cadauer, iubetque illum Petri
puluerem planè redactum in nomine Patris
& Spiritus sancti à mortuis resurgere, vt vestri
filijs hominum prostituta & deserta testimonia
perhibeat. Confestim reuiuiscit homo & in
corpore è monumento tanquã à suauitate
somno, prodit. Tùm Stanislaus apprehensa
nu, chlamyde circumdatum in presentiam
regis, & ait: En Boleslæ rex, hunc ego reser-
co venditionis & emptionis, & perfoluit
quod ille pro pago suo exegit. Magnus sibi
aum concursus certatim rediuuium intem-

S. Stanislaus
excitat de-
functum à
mortuis.

omnesque rei nouitate attoniti sublato ad
 clamore diuinum miraculum collaudabant.
 En verò Petrus ille in vitam restitutus sic regem
 compellauit: Ego ad preces Stanislai iussus à Deo
 redire, ad tuum hic testis & euidentior assisto
 palatque confirmo me pagum, Petrauinum
 pecunia vendidisse, neque illos meos nepo-
 tes quam in eo iuris habere, sed Stanislao ab il-
 lo malo calumniam adhiberi. Et mox conuer-
 tos nepotes & testes: Quis, inquit, vos furor huc
 regis, ut alij calumniando, alij veritatem celando,
 vos scelere obstringeretis? quod nisi digna pœ-
 nitenti diluui fuerit, grauissima vos Dei vindicta,
 & futura manet vita. Illi incredibili stu-
 pefacti obrumecebant. Rex verò tam euidenti
 compellus, quamuis non absque multo a-
 nimo molestia, pagum Stanislao adiudicauit.
 Ita gellus beatus Antistes ad pagum Petraui-
 cum cum Petro. Utque ad sepulcrum ventum
 ait, Petre, ut gratitudinis ergò aliquot ti-
 bus vix à Domino impetremus? Cui Petrus,
 inquit, Pater sancte, vitam hanc, quã mortem
 appellèdam censeo, nequaquam expeto: sed
 qua presente Dei vultu frui possum. Nam
 in illo Dei iudicio hæcenus Purgatorij pœ-
 nite sum, attamen spero breui me ad supe-
 riorem migraturum. Tu quæso, mi pater, ora pro
 me, ut cito fiat: aut si iustitia non permittit, ali-
 quod tempore minuat. Promisit Sta-
 nislaus caraturum quod petebat, & ille rediens
 animam rursus expirauit.
 Petrus tam illustris & præclari miraculi fama,
 Stanislai nomen, apud Polonos & exte-
 riorem reddidit; sed regis etiam furorem
 & libi-

Resuscita-
 tus regem
 & alios al-
 loquitur.

& libidinis flammam nonnihil repressit: quod
 illa conuersio nullo pietatis fundamento stabili
 non potuerit esse diuturna. nam cum postea nouit
 ex Russis victoriam adeptus fuisset, in hoc dilapsus
 rursus cum suis militibus libidines prolapsus
 & totus deinde ad ingenium & pristinos mores
 uersus, tyrannidem in suos exercere coepit: sed
 impietatis prorupit, ut nullis se monitis vel
 precibus ad sanitatem reduci pateretur.

frerum cor-
 ripit & mo-
 det regem
 Stanislai.

Tum vero iustitiae zelo inflammatus Stanislai
 omni prorsus formidine calcata ad regem, militem
 cerum & militum stipatum caterua, reuertens
 proluxa admodum oratione animum eius ad
 piscetiam flectere nititur: amplissima Deum
 rigat, promittens munera, si uero in suscipi-
 lere & dementia persistat temporarias immen-
 ternas sibi suisque a Deo poenas constitutas
 det. Sed rex praua scelerum consuetudine detur-
 tus, omnem animi medicinam respuebat, & in
 medicum maiori irae impotentia excadentes
 tumelias & minas iaciebat. Sed Stanislai
 tumelias & maledictis constantior effectum
 contra laribundum regem precibus & moni-
 gnabat, & vltices gehennae flammis propin-
 Sed rex omni saxo durior, cum sui similis peccat
 ret vir sanctus ad extremum, suum lumen ecclesiae
 ei interminatus est. Quod rex usque adeo
 tulit, ut cum fremitu quoda & indignis
 iniurijs repentinum ei interitum moliretur.

Rex ei mor-
 tem minas
 tulit.

At vir sanctissimus qui iam pridem magno
 tyrii desiderio flagrabat, tam praesenti mor-
 culo nihil penitus permotus, multo etiam
 quam ante ad procurandam regis salutem
 alicuius gentis libertatem tuendam accendebatur.

regas saepe noctes in precibus & lachrymis &
 regis exigeret: & mille modis impendētem Po-
 regi ruinam auertere niteretur. Tandem ve-
 nocum cereret regem per omnia flagitorū genera
 impudentius vagari, neque vlla lenitate &
 consuetudine ad saniozem mētem reuocari posse,
 ecclesiaz corpore eum separauit & praecidit, ac
 quam dira cōtagione infectum ab ingressu tem-
 pū excludit. Ea res cū soleat medicinae faciendae
 id genus deploratis hominibus adhiberi, cru-
 & libidinoso regi adeo furorem auxit, vt planē
 deliberarit crudelissimo supplicij genere sanctissi-
 virum ē medio tollere. Auxit verō impietati
 etiam anathemate percussus nihilominus per-
 tantam impudēciam diuinis se officijs ingereret:
 palam, in odium & contemptum Stanislai singu-
 quam quandam turpitudinem suam, quam huma-
 uares ferre non sustineat, in oculos omnium pa-
 re, non contentus infando & nimis execrando
 priuatim se contaminare, nisi id etiā publi-
 collentaret. Vidit hoc & indoluit Stanislai &
 reuerentē renes eius, nec zelus illius tantam ne-
 tam dissimulare potuit. Iussit igitur, vt praesen-
 te diuina in ecclesia cessaret officia, & ipse pio
 re secundum iudicium legis Apostolicae accen-
 dūto, quo ille impurus abutebatur, ornatum
 suis ipse manibus detrahit, & nares ei au-
 re imputaui. Tum verō rex incredibili furore
 viam omnē modumq; excogitare coepit,
 primum animum suum acerrima vindicta
 exulceratum episcopi sanguine sanaret.
 hanc procul Cracouia templum ineditiori
 dno Michaeli Archangelo sacrum. In id san-
 nantes diuinum peracturus sacrificium, se

Stanislai
 regem excō-
 municat.

Zelus Stanislai
 admirandus.

Tempus S.
 Michaelis.

Kk 2 rece-

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

repperat. Id Boleslaus ut comperit ratus iam ad se opportunitatem patranda celeris gradu, ne fuga elaberetur Stanislau, suis stipatus fortibus eò aduolauit, & armatos, qui sacrificantem munerent, milites in adyta templi immisit. Illi quouis audacia satis feroces & amentia precipiter ruerent, mox tamen, dum strictis ensibus perire episcopum, immodico terrore correpti, supini in terram cadunt, humique reptantes templo se euoluunt. Rex illorum increpans, iugiter iubet eos ad facinus edendum redire: redierunt sed rursus humi prosteruntur. Iterum exortitione cogit rex templum ingredi, nec audent reuerfi obrigesunt omnes, & maiori, quam imperu collabuntur. Tertio egressi ad regem, cant quid sibi acciderit, aiunt Stanislauum diuitiis tute seruari. Boleslaus furoris sui stimulis agerit & minacibus verbis milites suos ignauie imprecatur ipse stricto ense ferociter irrui, sanctum templum altari assistentem, quanta potest vi maximo dio percutit, & palpitantem adhuc suis spectantibus naso, genis orisque partibus, ut deforme pareret, nefarie spoliat. Deinde corpus extrahit templo extractum militibus suis concidit. Illi priorem ignauia, ut putabant, maculati piaturi certatim in sacrum illud corpus pugionibus sequuntur: dexteram amputant, caput decant, coroniam capitis, quam raso capite reciderunt, sacerdotes, gladijs excindunt, ac postremo corpus in sexcentas partes crudeliter dissectum tamen hac totius corporis dissectione crudelitate tentus impius rex, iubet membra secta in variis spergi partes, ut a bestijs & volucibus deosceruuntque sceleratus, graui propofita prece, ut

Boleslaus
rex manu
sua S. Stanislauum crudeliter interfecit.

Corpus S.
Antistitis miserè laniatur.

nam doloris significationem in morte antistitis e-
 leret. Cumque ad iussa capeffenda pro-
 ceperent milites, & iam longè lateque sacros artus
 impulerent, ecce digiti vnus articulus in flumen de-
 mens à pisce deglutitur. Atque vt celebritatem no-
 minis eius & sanctitatis famam aboleret penitus,
 factis criminibus omnia eius
 virtutesque præclaras calumniando peruerte-
 non est veritus: prorsus vt vir ille in vniuerso re-
 putatissimus omnibus passim ludibrio, & qui-
 mensarum ludus ac vulgi fabula esset.

Sed omnipotens Deus non passus est tam foedè
 sacrilicium martyris sui existimationem lacerari.
 Nam altera ab eius eade die, cum iam sacrum cor-
 pus à feris & auibus putaretur absumptum, ecce à
 quatuor mundi partibus totidè raræ formæ & ma-
 gnitudinis aduolarunt aquilæ, quæ magno studio
 circumuolantes cõtra incursum & vim
 sacrum sacra Præsulis membra tutata sunt. Vide-
 re etiam viri religiosi nocte, quæ necem eius se-
 cuta est, miri splendoris radios in omnes corporis
 partes cælitus effundi, totidemque singulis
 partibus ardere lâpades, quot illic partes corporis ha-
 beret. Hæc verò triduo non solum rumore vul-
 gari sed crebrò etiam à fidelibus conspecta, quosdã
 Craconiensis Canonicos & primores, non
 minus etiam fide integros & constantiores laicos a-
 traxerunt, vt contemptis regis minis, sacras partes
 accuratè colligerent, singulasque apto naturæ
 ordine inter se coniungerent. Ibi tum contigit mi-
 raculum omni admiratione dignissimum. Nam si-
 cut id ita factum fuit, corpus diuina protinus
 integritate adeò integrum conspectum est, vt nulla in
 sacrilicium vestigia apparerent. Tanta verò odo-

Præclarum
 sanè mira-
 culum.

ris suauitas inde prodijt, vt omnium nares ea miraculose compleverentur. Auxit etiam miraculi magnitudinem vnicus ille digiti articulus, que ante a pulvere deglutitum diximus, qui, lumine quodam pulcherrime prodente, inuentus & corpori postea aduictus fuit. Fuit autem sacrum corpus hoc modo restitutum in ædem sancti Michaelis honorifice quidem, sed regis obtante furore, sine luctu aut ceremonie sepulcrum. Ipsum verò sepulcrum assiduis radiis cæli luminaria illustrabant, & quotidianis racula magis magisque sanctitatem viri testantur.

Postquam verò rumor nefandi facinoris a Gregorio VII Pontificis Maximi aures perlatus est, Pontifex & Cardinales multo tempore in luctu & moerore ob immanem tam præclari viri interuentum versati sunt: & regem scelestis que ministrorum ne excommunicationis percussit, ac totum demum regnum interdictò subiecit, regio que honoris causa. At Bolellaus in instituto mentis furor & obstinacia perseverans Pontificis anathema toto animo pro nihilo putauit, donec diuina perurgens dicta, prosperi successus in diuersum mutauit. Et si autem Pontificis anathema animam cruciaret plurimum, plus tamen rumore illius de luminariis & lapidibus cælitus ad motum tum Stanislai submissis, ferebatur, torquentis est. Et quidem cum nullam rumoribus adhiberet, vt certius aliquid cognosceret, ipse oculis è specula arcis Cracouensis ea luminaria contemplantis, & lampades è cælo supra sepulcrum delictis nihil compressa patrati sceleris grauitatem sentit, & in summum sui ipsius odium eum adducit.

Gregorius Pontifex VII regem excommunicat, & regnum interdictò subiecit.

Exigebant eum die nocteque scelerum furia, ad
 nec cibum nec somnum placide capere pote-
 rat. Tandem cum diutius vrgentes conscientia sti-
 gnos ferre non posset, & a suis sibi metueret, cum
 Helono filio & quibusdam alijs fuga sibi salutem
 petens, in Hungariam ad Ladislaum regem se re-
 cepit: a quo sane licet honorifice exceptus & hu-
 maniter aliquamdiu habitus saluustamen, diuina
 ultione persequente, diu consistere non potuit.

Ido secundo exilij anno subito languore corre-
 ptus & amentia percussus, sylvas & loca auia pe-
 tet, ubi a proprijs canibus, cum repentina mor-
 te percussus esset, fertur deuoratus. Ita vt quod be-
 atus Stanislas ille struxerat, in suo cadauere stupen-
 di Dei iudicio perpeffus sit. Plexi sunt diuinitus
 eius modis, qui ei in sancti viri nece locij fuere.
 Accellit ei Vladislaus frater eius, sed nequaquam
 sua regio munere regium sibi non tenet vsurpare au-
 ditur. Est autem hoc imprimis memorabile quod
 in decennio ab interfectione beati viri singulis
 annis luminaria & lampades calitùs demissæ,
 hinc visæ sunt.

Decimo autem ab eius martyrij anno imperauit
 in factus per visum nobili cuidam matronæ vt
 eum ipse corpus per Lambertum episcopum e-
 uacuosorem in ædem primariam transferri cu-
 peret. Creditum est illi matronæ, quod eius dicta a-
 uiam testimonijs fulcirètur. A perto igitur mo-
 strato mira odoris suaùitas inde effusa est, & fa-
 ueliquè in summam ædem Cracouiensem Epi-
 scopi ipsius & Canonicorum humeris importatæ
 per anno salutis millesimo octogesimo octauo,
 Kalendas Octobris.

Varima deinde meritis beatissimi viri edita sunt
 Kk 4 mira-

Diuina vin-
 dicta in Sta-
 nislaum.

Translatio
 corporis
 eius.

miracula, quorum è multis vnum silentio pretere-
 non possumus. Cum diu multumque laboratum e-
 set sub Innocentio III Romano Pontifice vni-
 Sanctos referretur, & Cardinale Ostiensi Rainaldus
 (qui postea Innocentio succedens, Alexander tertius
 est) admodum repugnante res effectum obtinere
 posset, Cardinalis morbo correptus, à medicina
 vitæ desperationem vocatus est. Hoc morbo
 es aliquot laboranti, apparuit S. Stanislaus vultu
 ti & decumbenti cum multo splendore & gloria
 nus è lecto surgeret, & etiam atque etiam
 ne deinceps pijs aliorum conatibus obstitere-
 res adeo permouit Cardinalem illum, vt cibus
 rantibus repentinam eius sanitatem, mox ad
 ficem Innocentium se conferret, eumque impu-
 nis etiã precibus vrgeret, vt sine hesitatione
 ctorum catalogo illum asseriberet. Itaque
 in eam curam intensus cum iam coram infanti-
 minum frequentia Assisi, in hoc opere versaretur
 dit inuenis cuiusdam recenter defuncti eadem
 templum inferri. Cumque tacitus adhuc
 Stanislaus sanctitatem in dubium vocaret, statu-
 ram altari humi se prosternens supplex Domini
 rogauit vt presentis miraculo sparsam vbiq;
 nislao sanctitatis famam confirmaret. Vix
 finem fecerat, cum ecce defunctus ad vitam
 Pontifex gaudio perfusus, peracto sacrificio
 nislauum sanctorum catalogo dignum pro-
 & festum ei diem octauo Maij celebrandum
 martyrij palmam adeptus est, decernit. Incidit
 res in annum Christi supra millesimum ducentum
 mum quinquagesimum cum iam à eadem
 viri fluxissent anni centum & septuaginta quatuordecim
 Perma

Præclarum
 miraculū.

11. 11. 11. 11. 11.

Defunctus
 suscitatur.

11. 11. 11. 11. 11.